

El secret de la mare, J. L. Witterick⁽¹⁾

EDAT: 14 anys / +

Podem haver llegit molts llibres i haver vist moltes pel·lícules i documentals sobre la Segona Guerra Mundial i l'holocaust que va provocar, però mai s'arribaran a explicar totes les històries que es van viure en aquell moment històric, terrible i commovedor alhora, ni mai deixaran d'emocionar-nos ni estremir-nos quan les coneixem. És el cas d'aquesta novel·la que acabes de llegir, que molt probablement t'ha deixat sense alè en llegir alguns passatges i ha fet que acabessis la lectura amb un nus a la gola.

PROPOSTES DE TREBALL

1. No resulta fàcil decidir qui és el o la protagonista d'aquesta novel·la. No hi ha dubte que la Franciszka n'és l'ànima, però la novel·la no parla pas d'ella, ni té com a objectiu narrar la seva vida, fins i tot es pot dir que no en sabem gaire cosa ni del que pensa ni del que sent perquè l'important és el que fa sense esperar res a canvi, només per humanitat. Com li explicaries a algú que no ha llegit la novel·la qui i com és la Franciszka? Defineix, amb les teves paraules i segons el que has llegit, com és aquesta dona que va salvar quinze dels trenta jueus que van sobreviure durant aquells anys a la localitat de Sokal, a Polònia.
2. La Franciszka decideix separar-se del seu marit, amb qui viu a Alemanya, i tornar a Polònia, el seu país natal, i els seus dos fills, la Helena i el Damian, decideixen anar-se'n amb ella.
  - a. Per què ho fa?
  - b. De quina banda política és el seu marit?
  - c. Com explica el llibre que Hitler va guanyar adeptes com el pare de la Helena i en Damian?
3. L'amor és una cosa meravellosa que pot aparèixer fins i tot en moments que sembla que res bonic no pot passar i en els escenaris més desoladors, i és per això que la Helena i en

Casmir poden començar la seva història, tot i les circumstàncies tan terribles que els rodegen.

a. Com es coneixen?

b. Com és que la Helena aconsegueix la feina de secretària?

4. Polònia és un país força desconegut la història del qual ha estat sempre marcada per estar situat geogràficament entre dues grans potències: Alemanya i Rússia, i això ha fet que tots dos veïns se l'hagin volgut fer seva en un estira-i-arronsa constant al llarg dels segles, com bé es pot apreciar a la novel·la. Què més en saps d'aquest país? Busca una mica d'informació, situa'l al mapa d'Europa i esbrina quin sistema polític té, quina és la seva moneda, els plats més populars de la seva gastronomia, personalitats destacades, etc. És un país riquíssim en molts aspectes, que no gaudeix encara de la fama que es mereix.

5. Quan la Franciszka proposa que el Casmir i el comandant vagin a sopar a casa tothom pensa que és una bogeria, una imprudència, és gairebé com ficar el llop dins el galliner, però el seu raonament és més intel·ligent.

a. Per què ho fa?

b. Quins altres motius hi ha?

6. En Bronek i la seva família estan amagats a la pallissa de la casa. Els van detenir en una batuda i van poder escapar del gueto on es tenien empresonats però no tots.

a. Recordes l'escena?

b. Per què temps abans quan tenien la possibilitat de fugir del país amb passaports falsos no ho fan?

c. De què coneixia el Bronek la Franciszka, cosa per la qual s'atreveix a demanar-li aixoplug?

7. Quan el Bronek s'escapa de nit per sota el filferro que fa de tanca del gueto, un soldat el veu però no fa res i el Bronek queda totalment desconcertat davant d'aquesta no-reacció.

a. Qui és aquest soldat, i quan es tornen a trobar?

b. Com reacciona, en Bronek, quan el veu?

c. Què li demana la Franciszka a en Bronek al final per ajudar en Vilheim?

8. Totes les persones que estan amagades a casa de la Franciszka s'han d'acostumar a sobreviure en un silenci sepulcral perquè ningú no els senti. També han de buscar coses per entretenir-se i fer passar el temps, que esdevé interminable i terrorífic.

a. Recordes què fa en Broniek amb el seu fill? I la resta de la família?

b. I la mare d'en Mikolaj?

9. El pare del Mikolaj era un metge amb molta reputació, era director d'un hospital i un dels millors cirurgians, però quan arriba la guerra l'antisemitisme no respecta res. Tot i això, el doctor Wolenski i la seva família tenen l'oportunitat d'intentar salvar-se.

a. Com és? Què ho fa, que sàpiguen el que passarà abans d'hora i així tenen temps de buscar refugi?

b. Com es coneixen la mare del Mikolaj i la Franciszka sent de classes socials tan diferents?

10. La Franciszka demana que li emboliquin el menjar que compra amb paper de diari. Per què ho fa? Per què no compra directament el diari?

11. Un dia truca a la porta un repartidor. La Franciszka li obra i just en aquell moment se sent un esternut que ve de sota la cuina i ell li diu que té algú amagat i la delatarà.

a. Per què ha vingut el repartidor?

b. Per què finalment no la delata?

c. Què li ofereix i què demana el doctor al repartidor?

12. La mort del Damian és un cop molt fort per a la Franciszka i la Helena, i també per a tots els que s'amaguen a casa seva i que senten com una gran injustícia que una família tan generosa passi per això. La Helena recorda el seu germà i surt a plorar a la pomera que ell li va regalar i que esdevindrà per sempre més un símbol del seu amor com a germans.

a. Recordes què li regala ella a canvi?

b. Creus que hi ha regals que, més enllà del seu valor econòmic, tenen un sentit especial?

c. En tens o n'has fet algun, d'aquests?

13. Quan el Casmir marxa, la Helena el troba molt a faltar perquè estan en un moment molt dolç de la seva relació.

a. Per què marxa?

b. Què li explica de la seva mare abans de marxar?

c. Com es mantenen en contacte? Què li envia en Casmir a la Helena?

14. El Vilheim és un clar exemple de tota aquella gent que no estaven a favor de la guerra ni del que estava fent i fomentant el nazisme però que no els tocava més remei que obeir si no volien patir les represàlies d'un règim estricte que no tenia escrúpols per matar qui fos que no complís les ordres.

a. Com és la vida del Vilheim abans que el cridin per anar a Polònia? Com és que no viu amb els seus pares?

b. Per què demana a la Franciszka d'amagar-se a casa seva, si ell no és jueu?

c. Què li diu la Franciszka què han de fer perquè els nazis deixin de buscar-lo i què fan llavors?

15. Hi ha molts testimonis directes de la repressió feixista als països, a part d'Alemanya, on es va produir, com Polònia, França, Holanda, etc. En coneixes algun? Quin és el diari més famós d'una nena que va viure amagada durant tot l'holocaust jueu? Com va ser el seu final?

16. El final d'aquesta història és feliç: totes les persones que la Franciszka va amagar es van salvar i van poder continuar amb les seves vides. Però cal no oblidar que la majoria de finals d'aquell episodi històric no ho van ser, de feliços. I és per això que cal estar informats perquè una societat amb una bona educació de base i coneixement és més difícil de manipular, que és el que van fer les elits feixistes amb una població que s'ho estava passant malament. Saps que en l'actualitat a Europa hi ha qui defensa algunes de les tesis feixistes que defensaven els nazis? Busca informació per saber quins són els tres bàsics del feixisme.

17. Quan tot acaba, finalment la Helena i en Casmir es poden casar, i se'n van a viure amb la Franciszka a Suïssa, on ell està treballant, un país on hi ha força seguretat.

- a. Què li demana en Casmir a la Helena quan estan allà?
- b. I què li confessa i què li demana?
- c. Què explica la Helena de la seva mare? Què creus que li ha ensenyat amb el que ha fet i quins valors creus que li va transmetre? Per què diu que ara l'amor que ella ha donat li està tornant i què diu sobre l'amor?

Que la majoria de la gent no vol la guerra és molt probablement veritat, i que molta gent s'hi veu obligada a participar-hi per no poder negar-s'hi també. I, tot i això, malauradament, se segueixen produint guerres al món sense que la gent no hi pugui fer res. La memòria de les monumentals desgràcies que s'han viscut a la història per culpa de les guerres és quelcom que ens ha d'ajudar a no permetre que se'n produeixin més, i a salvaguardar la pau com un dels béns més preuats de la Humanitat. Aquesta novel·la és un gra de sorra que contribueix a aquest propòsit.

(1) Si sou professor/a i necessiteu el solucionari el podeu demanar al vostre promotor/a de la zona o a educacio@grup62infantiljuvenil.cat posant totes les dades del centre i el vostre nom i cognom.